

پیشنهادسفر

گذری بر تالاب زیبای انزلی که یکی از جذاب‌ترین دیدنی‌های شمال کشور است

سفر به میانه لاله‌های مردابی

تالاب انزلی یکی از جاذبه‌های طبیعی ارزشمند کشورمان است. مطمئناً با دیدن تصاویر این تالاب وسوسه می‌شوید برای یک بار هم که شده این جاذبه را ببینید و در میان آب‌های آن به قایق‌سواری بپردازید. البته فقط زیبایی‌های این جاذبه نیستند که توجه را به خود جلب کرده‌اند و اهمیت تالاب انزلی در اقتصاد منطقه هم در پر رنگ شدن آن بی‌تأثیر نیست. این تالاب محل رویش گل لاله مردابی است که یکی از گل‌های بسیار زیبا و منحصر به فرد به شمار می‌رود. همچنین امکاناتی همچون قایق‌سواری و رستوران‌های محلی در تالاب انزلی و حوالی‌اش می‌تواند اوقات خوشی را برای گردشگران رقم بزند.

با ورود به بندر انزلی و کمی پرس‌وجو می‌توانید مکان‌های مختلف پر از قایق‌ را ببابید که شما را به گردش‌ی جانانه دعوت می‌کنند. کافی است سوار بر این قایق‌ها شوید تا شما را به دیدن جاذبه‌ای تماشایی ببرند. تالاب انزلی یا مرداب انزلی یکی از زیباترین و پرطرفدارترین مقاصد طبیعت‌گردی در ایران است که زیستگاه بسیاری از جانداران محسوب می‌شود. این تالاب به دلیل موقعیت جغرافیایی خاص، از نظر میزان بالای رطوبت و آب با هیچ یک از تالاب‌های ایران قابل مقایسه نیست و از آن به عنوان تالای منحصر به فرد یاد می‌شود. شاید بیشتر متوجه شگفتی این تالاب بشوید اگر بگوییم که تالاب انزلی، بر سر راه رودخانه‌هایی که به دریای خزر می‌ریزند قرار دارد و نقش یک تصفیه خانه را برای آن‌ها بازی می‌کند. این تالاب از جمله تالاب‌های طبیعی و آب شیرین کشور است و از جمله زیباترین مناظر آبی منطقه به شمار می‌رود. تالاب انزلی میزبان جزایر متعددی است و دو شهر بندرانزلی و آبکنار در ساحل آن قرار گرفته‌اند.

دیدنی‌ها و تفریحات

تالاب انزلی می‌تواند با دیدنی‌ها و تفریحات متعددی لحظاتی فراموش‌نشدنی را به شما هدیه دهد:

۱- **قایق سواری و تماشای لاله‌های مردابی:** اگر دستنتان برای انتخاب زمان سفر باز است از اواخر خرداد تا اواخر تابستان را برای سفرتان به تالاب انزلی انتخاب کنید. در این هنگام از سال گل لاله مردابی میهمان تالاب می‌شود و لباسی سبز به تن این جاذبه می‌پوشاند. لاله مردابی یا لاله تالایی یا لوتوس، گیاهی دارای برگ‌های مدور و قلبی شکل و بسیار بزرگ است که از آب بیرون می‌آید و به رنگ سبزر متمایل به آبی با گل‌های درشت دارای گلبرگ‌های صورتی رنگ ضخیم و متعدد دیده می‌شود. بسیاری این گل را با نیلوفر آبی اشتباه می‌گیرند؛ اما با کمی توجه به ظاهر آن‌ها می‌توانند متوجه تفاوت‌هایشان بشوند. لاله مردابی از گیاهان شنآور است که ریشه آن‌ها در داخل آب و ساقه و برگ‌ها و گل در خارج از آب به صورت شناور قرار دارند.

۲- **پرند نه‌نگری:** تعداد زیادی از پرندگانی که از سوی کشورهای همسایه شمالی به ایران می‌آیند، به تالاب انزلی پناه می‌برند. همین امر باعث می‌شود که این مکان یکی از بهترین موقعیت‌ها را برای انجام فعالیتی به نام پرندنگری فراهم آورد. می‌توانید ساعت‌ها به تماشای پرند‌ها و رفتارشان بنشینید و لذت ببرید. به تازگی هم یک ایستگاه پرندنه‌نگری در پناهگاه حیات وحش سلکله ایجاد شده است که شما می‌توانید با مراجعه به آن به تماشای پرندگان بپردازید. البته هنوز کار تجهیز این ایستگاه به پایان نرسیده است و باید وسایلی مانند دوربین را با خود ببرید.

۳- **کایاک سواری:** زمانی، کایاک تنها قایق اسکیموها بود که با آن در دریای شمال و کشورهای اطراف قطب شمال در حرکت بودند، اما این روزها کایاک سواری تفریح و ورزش شناخته شده است. در حاشیه تالاب انزلی می‌توانید سوار بر کایاک‌ها شوید، لحظاتی هیجان‌انگیزی برای خود رقم بزنید و ورزشی متفاوت را تجربه کنید.

۴- **ماهیگیری:** یکی از تفریحاتی که این روزها طرفداران زیادی دارد، ماهیگیری است. در تالاب و رودخانه‌های انزلی می‌توانید در سکوت و آرامش ماهیگیری را تجربه کنید و لذت ببرید. البته امکان اجاره وسایل را در این مکان ندارید و باید وسایل مورد نیاز را با خودتان ببرید و دست به کار شوید. حواستان به فصل مناسب ماهیگیری هم باشد تا حیات جانداران را به خطر نیندازید. در این مورد می‌توانید از راهنمایی‌های محلی‌ها بهره‌برگیرید.

۵- **پناهگاه حیات وحش سلکله:** جذایت‌های تالاب انزلی تنها به گشت‌وگذار با قایق ختم نمی‌شود و می‌توان اماکن مختلفی همچون پناهگاه حیات وحش سلکه را هم در آن دید. سلکه یکی از مناطق تالایی با ارزش شمال کشور است که سالانه پذیرای تعداد زیادی از پرندگان مهاجر می‌شود و از معدود تالاب‌هایی است که عروس‌غاز، قو و حتی غاز پاکوتاه را میزبانی می‌کند.

۶- **منطقه حفاظت شده سیاه کشیم:** در جنوب غربی تالاب انزلی در محدوده شهرستان صومعه‌سرا، منطقه حفاظت‌شده‌ای به نام «سیاه کشیم» قرار دارد که جنوبی‌ترین بخش تالاب انزلی را تشکیل می‌دهد. پرندگانی همچون قو، غاز، اردک بلوطی، اردک تاجدار، خوک‌کله کله سبز، انواع حواصیل، قیلوش، انواع شکاریان شامل عقاب تالایی، لیل، دلپچه، سنقر تالایی، پرستوهای دریایی، کاکایی و… نیز به عنوان جانداران خاص این منطقه به شمار می‌آیند. این منطقه موقعیت مناسبی را برای زادآوری پرستوهای دریایی دارد و بزرگ‌ترین منطقه جوجه‌آوری حواصیل خاکستری در جنوب دریای خزر در آن واقع است. حواصیل خاکستری بزرگ‌ترین حواصیل در استان گیلان است و در منطقه حفاظت شده سیاه کشیم بیش از ۴۳ جفت از آن زندگی می‌کنند. علاوه بر این گونه‌های گیاهی متعددی شامل لوبی، نی، جگن، بارهنگ آبی، اسپرغان، اقطنی، تراپا، لاله تالایی، نیلوفر آبی، سراتوفیلوم، گونه‌های کنار آبیِ همچون نی، تاج‌ریزی، سرخاب کولی و گونه‌های خشکی مثل توسک‌ها گیاهی‌ها هستند که در سیاه کشیم یافت می‌شوند.

حبیب ابراهیمی و پسرش ۳۰ سال است که مغازه متفاوتی را در بازار بوشهر اداره می‌کنند

شغل: فروش تزئینات دریایی

بادکنکی، ماهی بادکنکی‌های خشک‌شده به گفته او، مشتری‌های فراوانی دارد برای همین هم بیشتر از سخت‌پوستان، خشک می‌شود. توضیح می‌دهد: «این‌ها حرامی هستند، به درد خوردن نمی‌خورند. ما این‌ها را از صیادها می‌گیریم. توی تورها گرفتار می‌شوند. بیشترشان را صیادها به دریا برمی‌گردانند. بعضی‌هایشان هم مرده‌اند که آن‌ها را می‌آورند برای تزئینات»

یوسف انگار نکته‌ای یادش آمده باشد، تأکید می‌کند: «این‌ها اگر با صیادی باشد، حتما جرم‌هایش می‌کند. صیادها هم مراقب هستند، اما خب آن لایه‌ها گاهی از این جانورها هم صید می‌شود. بیشترشان هم اگر در تور بیفتند، می‌میرند.» این بار حبیب‌آقا می‌دود توی حرف پسرش: «صیادان قدیمی مرام داشتند. چیزی که به کار فروش‌شان می‌آمد را می‌گرفتند و باقی را می‌گذاشتند برود. می‌دانستند که دریا ارث پدرشان نیست. حالا کشتی‌های چینی کف دریا را هم جارو می‌کنند.»

کشتی‌هایی که روزی بوشهری‌ها را می‌برند هوش و حواس حبیب‌آقا و پسرش یوسف، پیش کشتی‌های چینی است؛ کشتی‌هایی که رزق و روزی بوشهری‌ها را دارند برای خودشان می‌برند و اگر همین‌طور پیش برود دیگر چیزی برای صید کردن در آب‌های دریا باقی نمی‌ماند. سوالی می‌پرسیم تا آن‌ها را دوباره از دریا به ساحل بکشانم. یوسف پیشدستی می‌کند و می‌گوید: «بله. توی خانه هم از این‌ها داریم، اما بیشتر توی مغازه است. مگر چندتا دیوار داریم که بخواهیم از این تزئینات به آن بزنیم؟»

حبیب‌آقا اما دلش همچنان پیش دریاست. می‌گوید: «این‌ها آرامش می‌دهند. مثل آکواریم از عرشه کشتی‌های چینی که حالا مدت‌هاست در آب‌های دریا لنگر انداخته‌اند، دوباره به ما بوشهری‌ها از دیدن این‌ها آرامش می‌گیریم، این‌ها ما را یاد دریا می‌اندازند.»

خیارهای زنده پوست چرمی

خیار دریایی حیوان خزنده‌ای است که به آهستگی به روی گلستنگ‌ها یا صخره‌ها می‌خزد و تکه‌های غذا را از محیط اطراف جمع کرده و مصرف می‌کند. این جانداران بدنی چرم‌گون دارند و بیشتر در کف دریاها زندگی می‌کنند. خیار دریایی دارای بدنی دراز و بدون بازو است و در آب‌های معتدل و گرمسیر زندگی می‌کند. دست‌های ریز خیار دریایی مایع چسبنده‌ای ترشح می‌کند که جمع‌آوری غذا از روی زمین را برای جانور آسان می‌کند. هر چند خیار دریایی یکی از آرام‌ترین موجودات دریایی موجود بر صخره‌ها است اما سم این آبی که به رنگ سفید است، می‌تواند موجب بروز تحریک و کوری شود.

اسبی که در آب‌های معتدل می‌تازد

اسب دریایی یا اسب ماهی یک نوع ماهی از خانواده اسب‌ماهیان است که در آب‌های معتدل سرتاسر جهان یافت می‌شود. طول بدن اسب‌های دریایی از ۱۶ میلی‌متر تا ۳۵ سانتی‌متر متغیر است. این ماهی غیرمعمول بلند قد دارای ستری به شکل اسب است و به سمت بالا شنا می‌کند. بیشتر اوقات اسب‌های دریایی بدون حرکت باقی می‌مانند این حالت را به صورت گیر دادن دم چسبیده خود در لایه لای مرجان‌ها و جلبک‌های دریایی انجام می‌دهند و با همین حرکت در مقابل دشمنان ایجاد استتار می‌کنند. این موجودات دارای پاله‌های جانبی بسیار ریزی در نزدیکی پشت سر هستند که برای کنترل حرکت آن‌ها استفاده می‌شود.

استخوانی، آن هم جوری که شاخ‌های باریک‌شان آسیب‌ی نبینند، نباید کار آسانی باشد.

هرچه هست لاسترها در انواع و اقسام مختلف و رنگ‌های تند و تیره، حالا توی قالب‌ها، جلوی مشتری‌ها ردیف شده‌اند. حبیب‌آقا تأکید می‌کند: «این‌ها رنگ طبیعی خودشان است. تازه وقتی توی دریا هستند که رنگ‌شان بهتر هم هست. قدرت خدا را می‌بینید؟»

از این‌ها در موزه حرم هم هست

وقتی بدن بنند بند و استخوانی لاسترها نشان‌دهنده قدرت خدا در کار آفرینش هستند، سر کوسه سرچکشی و پوزه ارماهی که دیگر حتماً اعجاز آفرینش را نشان می‌دهند. سر کوسه سرچکشی و پوزه ارماهی به همراه دم دلفین

بخش دیگری از تزئینات دریایی است که در بالکن مغازه حبیب‌آقا وجود دارد. حبیب قا می‌گوید: «کوسه گوشش برای شرکت (شیلات) است. ما کلاهش را که قرار است دور انداخته شود، می‌گیریم و می‌دهیم خشک کنند» اما سر یک کوسه سرچکشی یا پوزه بلند یک ارماهی با دنده‌های تیز به کار کدام مشتری کنجکاو یا پولدار می‌آید؟ «این‌ها تزئینی است. ما هم برای قشنگی‌اش نگه داشتیم، هر کسی رد بشود، چشمش می‌افتد و برای تماشاش که شده می‌آید داخل مغازه. مثل شما که داشتید رد می‌شدید و همین‌ها را دیدید و آمیدد داخل مغازه. چند تایی را هم به موزه‌ها فروخته‌ایم.» موزه‌ها احتمالاً پای ثابت خرید جانوران خشک شده دریایی هستند. هر چه نباشد تماشای آن‌ها، آدم‌های زیادی را می‌تواند به موزه‌ها بکشاند.

حبیب‌آقا چند سال پیش وقتی به زیارت امام (رضاع) آمده بوده، بخشی از اینن موجودات دریایی را در گنجینه «ابزیان» موزه‌ها دیده است. می‌گوید: «از این‌ها در موزه حرم هم هست. آن سالی که به زیارت آمده‌بودم، دیدم، می‌بینید ما حتی وقتی به زیارت می‌اییم باز حواس‌مان به کارمان هست.»

سخت‌پوستی با یک جفت چنگال

خرنگ‌ها از خانواده سخت پوستان هستند. روی بدن این موجودات از پوسته‌ای سخت پوشیده شده‌است. همچنین آن‌ها دارای یک جفت چنگال هستند. خرنگ‌ها در تمام اقیانوس‌های جهان یافت می‌شوند اما برخی نیز در آب‌های شیرین زیست می‌کنند. اندازه خرنگ‌ها بسیار متنوع است از خرچنگ نخودی که تنها چند میلی‌متر اندازه دارد تا خرچنگ عنکبوتی ژاپنی که طول پاهایش بیشتر از ۴ متر است. خرچنگ‌ها همه‌چیزخوار هستند آن‌ها پویره از جلبک و سایر غذاها دیگر شامل نرم‌تنان، کره‌ما، سخت‌پوستان دیگر، قارچ‌ها و باکتری‌ها و خرده‌غذاهایی که در دسترس‌شان باشد تغذیه می‌کنند.

شاه‌میگوها، درشت و وحشتناک

شاه‌میگو یا لایستر یکی از خانواده‌های سخت‌پوستان است. شاه‌میگوها به عنوان غذای دریایی بسیار پالارزش‌اند و از لحاظ اقتصادی مهم هستند و اغلب یکی از سودآورترین کالاها در مناطق ساحلی هستند. شاهمیگو برخلاف آنچه اسنم آن در زبان فارسی القا می‌کند، با میگو متفاوت است. وزن شاهمیگو به ۲۰ کیلوگرم می‌رسد. بدن این جانور دارای پوسته سختی است. شاه‌میگوهای دراز، هنگام خطر، دم خود را به سرعت به زیر بدن می‌برند، این عمل، آب را به جلو می‌راند و شاهمیگو را به سمت عقب هدایت می‌کند تا بتواند فرار کند. شاه‌میگوهای دراز، در میان سنگ‌های بستر دریا مخفی می‌شوند و از جانوران کوچک زنده یا مرده تغذیه می‌کنند.

می‌خورند و می‌چرخند. ستاره‌های دریایی را ریخته‌اند توی سبد بزرگ. اسفنج‌های دریایی و توتیه‌ای دریایی هم گوشه مغازه، روی هم تلنبار شده‌اند. احتمالاً نصف سخت‌پوستان ساحل بوشهر همین جا در مغازه حبیب ابراهیمی جمع شده‌اند. حبیب‌آقا خودش اما معتقد است که این‌ها یک صدم آن چیزهایی است که در دریا یافت می‌شود. می‌گوید: «شما ندیده‌اید و الا دریا پر است از چیزهای عجیب و غریب.»

همین سخت‌پوستانی هم که اینجا در فروشگاه تزئینات دریایی کنار هم ردیف شده‌اند به اندازه کافی عجیب و غریب به نظر می‌رسند؛ مثل تنه سخت ستاره‌های دریایی، یا خارهای کشیده توتیه‌ها و یا اسفنج‌هایی که به سنگ‌پاهایی سفید می‌مانند.

همه را خوردند و بردند

حبیب‌آقا به قاب‌ها اشاره می‌کند و می‌گوید: «حرف ۴۰-۳۰ سال پیش است. حالا دریا لایستر ندارد. همه را خوردند و بردند.» یوسف می‌دود توی حرف پدرش: «لابسترهای درشت، مال «میناب» است؛ میناب هرمرگان. این‌ها را صیادهای مینابی از دریا می‌گیرند. بعد خشک می‌کنند و می‌آوردن این‌جا.» می‌فهمد که چیزی از لابسترها نمی‌دانیم. توضیح می‌دهد که: «لابستر شاخ‌دار داریم و شاخ لابستر، همان شاه‌میگوست. خوراکی است. کیلویی ۱۲۰ هزار تومان است. کلی مشتری دارد. برای همین خشک شده‌اش هم گران است. از ۳۰۰ هزار تومان بگیریم به بالا.»

حبیب‌آقا می‌گوید که چیزی از خشک کردن‌شان نمی‌داند. شاید هم حوصله ندارد توضیح بدهد. «کسانی هستند که این‌ها را برای ما خشک می‌کنند. روغن می‌خواهد، مواد می‌خواهد. کار آسانی نیست. این جانوران در نگاه اول عقب‌نشیني دریا هنگام جزم می‌توان آن‌ها را در سواحل دید. در آب‌های شیرین هرگز نمی‌توان یک ستاره دریایی پیدا کرد؛ زیرا آن‌ها با زندگی در آب شیرین سازگاری ندارند و در آب‌های شور ی‌ای نهایت شور نیز نمی‌توانند زندگی کنند. به عنوان مثال در دریای خزر یا دریاچه‌های داخلی ایران هیچ گونه‌ای از ستاره‌های دریایی وجود ندارد.

ستاره‌هایی در عمق دریا ستاره‌های دریایی از حدود ۴۰۰ میلیون سال پیش تاکنون در اقیانوس‌ها و دریاها زندگی می‌کنند و معمولاً در ریاها و اقیانوس‌هایی که دارای شوری طبیعی هستند در اعماق زیاد یا آب‌های ساحلی و در محدوده جزر و مد یافت می‌شوند. به همین دلیل اغلب پس از عقب‌نشینی دریا هنگام جزم می‌توان آن‌ها را در سواحل دید. در آب‌های شیرین هرگز نمی‌توان یک ستاره دریایی پیدا کرد؛ زیرا آن‌ها با زندگی در آب شیرین سازگاری ندارند و در آب‌های شور کم‌ی نهایت شور نیز نمی‌توانند زندگی کنند. به عنوان مثال در دریای خزر یا دریاچه‌های داخلی ایران هیچ گونه‌ای از ستاره‌های دریایی وجود ندارد.

عقب‌نشینی دریا هنگام جزم می‌توان آن‌ها را در سواحل دید. در آب‌های شیرین هرگز نمی‌توان یک ستاره دریایی پیدا کرد؛ زیرا آن‌ها با زندگی در آب شیرین سازگاری ندارند و در آب‌های شور کم‌ی نهایت شور نیز نمی‌توانند زندگی کنند. به عنوان مثال در دریای خزر یا دریاچه‌های داخلی ایران هیچ گونه‌ای از ستاره‌های دریایی وجود ندارد.

خارپشت‌هایی که در دریا زندگی می‌کنند

توتیای دریایی یا خارپشت دریایی یک جانور آبی کوچک خاردار است که درتمامی اقیانوس‌های جهان یافت می‌شود. پوسته این جانور آبی گرد و پوشیده از تیغ است. توتیه‌ها جانورانی همه‌چیزخوار هستند که بستر دریاها را تمیز می‌کنند. این جانوران در نگاه اول بی‌جان به چشم می‌آیند. دهان این جانوران دارای دندان و اندام جونده بسیار پیچیده‌ای است. رنگ آن‌ها هم معمولاً سیاه، سبز، زیتونی، قهوه‌ای، بنفش و قرمز است. توتیه‌های دریایی همانند دیگر خارپوستان قرینگی پنج‌گانه دارند. حرکت آن‌ها به‌وسیله صدها پای لوله‌ای کوچک، شفاف و چسبناک انجام می‌گیرد. در هنگام شنا در سواحل دریا‌های مثل خلیج فارس باید مواظب گذاشتن با روی توتیا و فرورفتن تیغ‌های آن در پا بود.

